

VI. FEJEZET.

A SZELLEMI ÉLET.

1. Bolygó szellemek. — 2. Átmeneti világok. — 3. A szellemek észrevevő képességei, érzései és szenvedései. — 4. A szellemek érzéseire vonatkozó tanulmány. — 5. A megpróbáltatások elvállalása. — 6. A siron tuli viszonyok. — 7. A szellemek rokonszenve és ellenszenve. — 8. A földi életre való emlékezés. — 9. A holtakról való megemlékezés, A temetés.

Bolygó szellemek.¹

223. Azonnal testet ölt-e a lélek, mihelyt elvált testétől?

„Néha azonnal, de legtöbbször csak hosszabb vagy rövidebb idő múlva. A magasabbrendű világokon csaknem mindenkor azonnal történik meg az újabb testetöltés. Ott ugyanis sokkal kevésbé durva a test anyaga és a beköltözött szellem csaknem minden szellemi képességével rendelkezik benne; rendes állapota megfelel a ti tisztán látó szomnambuláitok állapotának.“

224. Mi van a lélekkel addig, amig újra testet nem ölt?

„Bolygó szellem az, aki újabb sorsa után vágycsozik és váracsozik.“

Milyen hosszuk lehetnek ezek az időközök?

„Néhány órától kezdve, néhány ezredévig terjednek. Különböznél, jobban mondva, nincs is a bolygó állapotnak szorosán megszabott véghatára. Elnyulhatik nagyon hosszú időre, mindamellett örökké nem tart,

¹ Allan Kardec azokat a szellemeket nevezi így, akik a földi testet már levetették, és akiknek a szellemi világból majd ismét le kell a földre jönnök. A fordító.

mert a szellem mindenkor talál alkalmat, akár korábban, akár később arra, hogy olyan új életet kezdjen, mely az előbbieket megtisztítására szolgál.“

A szellem akarától függ-e bolygó állapotának időtartama, vagy lehet-e az számára vezeklés?

„A bolygó állapot időtartama a szellem szabad akarától függ. Nagyon jól tudják a szellemek, hogy mit cselekesznek; vannak azonban olyanok is közöttük, akiknek Isten szabta ki büntetésül bolygásuk idejét. Mások ellenben maguk kéri annak meghosszabbítását, hogy oly tanulmányokra használhassák fel, amelyek eredménnyel csupán szellemi állapotban végezhetők.“

225. A szellemek bolygása magában véve alantaságot fejez-e ki?

„Nem, mert minden fokozaton vannak bolygó szellemek. A testetöltés csak muló állapot, amint már megmondtuk. Rendes állapotában a szellem az anyagtól elváltan él.“

226. Lehet-e azt mondanunk, hogy minden szellem bolygó, aki nem testbe öltözött él?

„Azokra nézve mondhatjátok, akiknek még kell testet öltöniök; a tökéletességig eljutott tisztá szellemek azonban nem bolygók; az ő állapotuk végleges.“

A szellemek benső minőségüket illetőleg különböző rendbeliek vagy fokozatúak és e fokozatokat tisztulásuknak megfelelőleg egymás után lépik át. Állapotukat tekintve, lehetnek: testben élők, vagyis valamely testhez kötöttek; bolygók, azaz elváltak az anyagi testtől és váracsozók újabb testetöltésre javulás céljából; továbbá tisztá szellemek, vagyis viszonylagosan tökéletesek, kiknek már testetöltésre szükségük nincsen.

227. Milyen módon tanulnak a bolygó szellemek? Valószínűleg nem úgy, mint mi?

„Multjukat tanulmányozzák és keresik az emelkedésükre szolgáló eszközöket. Látnak és megfigyelnek mindent, ami azokon a tereken történik, melyeken áthaladnak; meghallgatják fenkölt emberek beszédeit, valamint a náluk emelkedettebb szellemek utasításait, és

igy oly gondolataik támadnak, amilyenekkel addig nem bírtak.“

228. Megmarad-e a szellemeknek némely emberi szenvedélyük?

„Az emelkedettebb szellemek azonnal elvetnek minden rossz szenvedélyt és csak a jót tartják meg, mihelyt testüket elhagyják; az alantasok azonban megtartják a rosszat, különben ők is elsőrendűek volnának.“

229. Miért nem hagyják el a szellemek minden rossz szenvedélyüket, mihelyt a földről eltávoznak, holott látják azok hátrányos voltát?

„Láthatod, hogy vannak ezen a világon rendkívül féltékeny emberek. Azt hiszed, hogy mihelyt távoznak innen, azonnal el is vesztik ezt a hibájukat? Ezeket és főképen az oly szellemeket, kiknek valamely igen nagy szenvedélyük volt, bizonyos légkör veszi körül, meghagyván bennük minden rosszat, mivel a szellem még nem szabadult meg teljesen attól. Csupán pillanatokra láthatják meg az igazságot, mely mintegy a jó utat mutatja nekik.“

230. Halad-e a szellem bolygó állapotában?

„Sokat javulhat szabad akarata és óhaja szerint; de így megszerzett újabb fogalmait gyakorlatilag csupán testi életében érvényesítheti.“

231. Boldogok-e vagy boldogtalanok a bolygó szellemek?

„Többé-kevésbé, aszerint, amint épen rászolgáltak. Szenvednek szenvedélyeikért, melyeknek alapelemeit megőrizték, vagy boldogokká lesznek oly mértékben, amily mértékben szabadulnak az anyagtól. Bolygó állapotában a szellem meglátja, mi hiányzik neki abból, mi boldogabbá tehetné. Ekkor kezdi keresni, hogy miáltal érhetné el boldogságát; esakhogy nem mindenkor szabad neki tetszése szerint újabb testet öltenie, és ebben az esetben ez büntetés reá nézve.“

232. Elmehetnek-e a szellemek bolygó állapotukban minden világba?

„Az a körülményektől függ. Amikor a szellem elhagyta testét, még nem vált teljesen szabaddá az

anyagtól és azért még hozzátartozik ahhoz a világhoz, melyen élt, vagy pedig az ehhez hasonló fokozatu világhoz; teljesen attól függ ez, hogy mennyire haladt, vagy nem haladt földi életében. Arra kell tehát törekednie, különben sohasem válhatik tökéletesebbé. Mehet időközben magasabb világokba is, esakhogy akkor ott teljesen idegen. Ugyszólván csak futólag tekintheti meg e magasabb világokat, ami vágyat ébreszt benne a javulásra, hogy méltó lehessen arra a boldogságra, amit ott élveznek, és hogy idővel ő is élhessen ott.“

233. Eljönnek-e az alantas világokba a már megtisztult szellemek?

„Gyakran eljönnek, hogy haladni segítsenek azoknak a világoknak, melyek különben teljesen magukra volnának hagyatva s nem volna segítőjük, aki irányítaná őket.“

Átmeneti világok.

234. Vannak-e, amint mondják, oly világok, melyek a bolygó szellemeknek szolgálnak megállapodás és pihenés helyéül?

„Igen, vannak külön, a bolygó szellemeknek szánt világok, melyeken ideiglenesen tartózkodhatnak. Olyan tanyafélék azok, ahol a nagyon is hosszan tartó bolygás és a kissé kinos állapot után megpihenhetnek. Közbeeső helyek ezek a többi világok között és olyan fokozatuak, amilyen természetű szellemeknek szabad bennök megpihenni. Több vagy kevesebb jólétnek örvendenek ott a szellemek.“

Elhagyhatják-e az oda tartozó szellemek e világokat, amikor akarják?

„Igen, elhagyhatják, hogy céljuk felé haladhassanak. Képzelték őket vándormadaraknak, melyek egy szigetre telepedtek, hogy új erőt gyűjtván, ismét utra keljenek rendeltetésük helye felé.“

235. Haladnak-e a szellemek, mialatt ezeken az átmeneti világokon tartózkodnak?

„Bizonyos, hogy haladnak; mert a szellemek ily egyesülésének az a célja, hogy okuljanak és minél

könnyebben engedélyt kaphassanak arra, hogy jobb helyekre mehessenek és felemelkedhessenek a kiválasztottak helyzetéig.“

236. Örökre a bolygó szellemekéi ezek az átmeneti világok az ő különleges természetüknél fogva?

„Nem. E világok csak ideiglenesek.“

Laknak-e ott ugyanegy időben testi lények is?

„Nem laknak, mert e világok felülete terméketlen és lakóinak nincs szükségük semmire.“

Állandó-e ez a terméketlenség és különleges természetük következménye-e az?

„Nem. E világok csak átmenetileg terméketlenek.“

Kell-e tehát e világoknak a természeti szépségektől megfosztva lenniök?

„A természet a végtelenség szépségében nyilvánul meg, mely nem kevésbé csodálatos, mint az, melyet ti természeti szépségnek neveztek.“

Ha tehát azoknak a világoknak átmeneti az állapotuk, a mi földünk is azok közé fog valamikor tartozni?

„Földetek már volt olyan állapotban.“

Melyik időszakban?

„Alakulásának idején.“

Haszontalanul semmi sincs a természetben. Mindennek megvan a célja, a rendeltetése. Semmi sem üres, minden be van népesítve, mindenütt van élet. Volt élet az évszázadok ama hosszú sorozata alatt is, mely megelőzte az embernek a földön való megjelenését; sőt volt azokban, a legelső szerves lények keletkezését megelőző, lassan eltelt átmeneti időszakokban is, melyekről a földtani rétegek tesznek bizonyosságot; és nem volt élet nélkül akkor a rideg zürzavar idétlen tömege sem, melyben össze-vissza keveredetten voltak meg az elemek. Oly lények menedéke volt az, melyeknek nem voltak olyan szükségleteik, sem olyan fizikai érzéseik, mint nekünk. Isten azt akarta, hogy a föld ebben a tökéletlen állapotában is szolgáljon valamire. Ki merné azt állítani, hogy a végtelenségben keringő sok milliónyi világ közül csupán egyetlen egynek, mégpedig a többi között elenyésző legkisebbek egyikének volna

meg csak az a kiváltsága, hogy benépesedett legyen? Mi haszna volna tehát a többinek? Talán bizony csakis a mi szemünk gyönyörködtetésére teremtette volna Isten valamennyit? Olyan képtelen feltevés ez, mely semmikép sem fér össze Isten bölcsességével, ami minden munkájából kiviláglik, ha azokra gondolunk, akiket meg sem láthatunk. Senki sem fogja elvitatni, hogy valami nagyság és magasztosság van abban a gondolatban, mely szerint vannak az anyagi életre még alkalmatlan világok, melyeket mégis állapotuknak megfelelő élőlények népesítenek be, és hogy talán épen ebben rejlik nem egy kérdés megoldása.

A szellemek észrevevőképességei, érzései és szenvedései.

237. Megvannak-e a léleknek akkor is, mikor már a szellemvilágban van, ugyanazok az észrevevőképességei, amelyekkel földi életében birt?

„Megvannak, sőt olyan tapasztalatai is vannak, amelyekkel a földön nem rendelkezett, mivel azokat teste, mint valami fátyol, homályba borította. Az értelem a szellemnek egyik tulajdonsága, mely azonban csak akkor nyilvánulhat szabadabban, ha nincs lebilincselve.“

238. Végnélküli a szellem észrevevőképessége és ismerete, vagyis mindent tud-e ő?

„Minél inkább közeledik a tökéletességhez, annál többet tud, és ha magas a szellem, akkor sokat tud. Az alantas szellemek kisebb vagy nagyobb mértékben tudatlanok.“

239. Imerik-e a szellemek a dolgok eredetét?

„Ez fokozatuktól és tisztaságuktól függ. Az alantas szellemek ebből sem tudnak többet az embereknél.“

240. A szellemek is ugy értik az idő tartamát, mint mi?

„Nem. Épen innen van az, hogy gyakran nem értetek meg minket, amikor valamely napot, vagy időszakot határozunk meg.“

A szellemek nem élnek a mi időszámításunkkal. Számukra ugyszólván elenyészik az idő tartama. A nekünk oly hosszúnak tetsző évszázadokat ők csupán az örökkévalóságban elmosódó pillanatoknak érzik; valamint a föld felületének egyenetlenségei is megszűnnek annak a szemében, aki a megfelelő magasságba emelkedik.

241. Pontosabb és helyesebb fogalmuk van-e a szellemeknek a jelenről, mint nekünk?

„Körülbelül annyival helyesebb, amennyivel a látó embernek tökéletesebb fogalma lehet a dolgokról, mint a vaknak. A szellemek látják azt is, amit ti nem láttok, így tehát másképen is ítélnék, mint ti. Ismétlem azonban, hogy ez is fokozatuktól függ.“

242. Hogyan tudják a szellemek a multat, és hártálatlan-e ebbeli ismeretük?

„Nekünk a mult, amikor foglalkozunk vele, jelen; épen úgy áll előttünk minden, mint ahogyan előtted áll, ha visszaidézed azt, ami a száműzetésed alatt ért téged. Csakhogy mi már megszabadultunk az anyg fátyolától, mi elhomályosítja értelmeket. Mi oly dolgokra is emlékszünk, amelyek előled eltűntek; de azért mindent a szellemek sem ismernek, főképen a teremtést nem.“

243. Ismerik-e a szellemek a jövőt?

„Ez is fejlődésük fokától függ. Igen gyakran csupán látniok szabad a jövőt, de elárulniok nem mindig szabad; és amikor látják, jelennek tetszik az nekik. Minél közelebb jut a szellem Istenhez, annál tisztábban látja a jövőt. Az ember halála után a lelke meglátja és egy szempillantás alatt áttekinti régebbi pályafutásait; csak azt nem láthatja, mit tart fenn számára Isten; hogy ezt megtehesse, teljesen közelében kellene lennie, ami csak számtalan sok lét után történhetik.“

Teljesen ismerik-e a jövőt azok a szellemek, akik már elérték a teljes tökéletességet?

„Nem illik ide az a szó, hogy teljes tökéletesség; mert egyedül Isten a legfőbb ur és vele egyenlő senki sem lehet.“

244. Honnan tudja az alantas szellem, hogy mindaz Istentől származik, amire azt mondja: Isten megtiltotta, vagy megengedi?

„Az alantas szellem nem látja ugyan Istent, de megérzi felsőbbiségét; és ha valamit nem szabad tennie vagy mondania, megérzi, mint valami sugalmazást, a láthatatlanul tiltó utasítást. Ninesenek-e magatoknak is előérzeteitek, melyek mintegy titkon intenek, hogy tegyétek, vagy ne tegyétek ezt vagy amazt? Ugyanigy vagyunk mi is, csak hogy a magasabb fokozaton jobban tudják a szellemek átvenni az isteni utasításokat; mert, amint már tudhatod, a szellemek lénye finomabb a tieteknél.“

Közvetlenül Istentől kapják az utasításokat, vagy más szellemek által közvetítve?

„Nem közvetlenül Istentől kapják, mert méltónak kell lenni arra, hogy valaki Vele közlekedhessék. Isten olyan szellemek által küldi meg nekik rendeleteit, akik tökéletesség és tudás dögában fölöttük állanak.“

245. Oly korlátolt-e a szellemek látása, mint a testi lényké?

„Nem, látásuk bennük székel.“

246. Kell-e nekik világosság ahoz, hogy láthassanak?

„Maguktól látnak és nines szükségük külső világosságra; mert számukra nines egyáltalában sötétség, kivéve azt, amelybe vezeklés céljából juthatnak.“

247. Kell-e a szellemeknek helyüket változtatniok, hogy két ellentétes pontra láthassanak? Tudnak-e p. o. a földtekének mind a két félgömbjére egyszerre látni?

„Mivel a szellem a gondolat sebességével halad, mondhatjuk, hogy egyszerre láthat mindenhova. Gondolata kisugározhatik és elérhet egy és ugyanazon időben sok különböző helyre; de ez a képessége is tisztaságától függ és minél kevésbé tisztult a szellem, annál korlátoltabb a látása. Csakis a magasabb szellemek képesek valamely összeséget áttekinteni.“

A szellem látóképessége természetének elválaszthatatlan tulajdona, mely benne székel az egész lényben, amint a fény is megvan a világító test minden ré-

szeeskéjében. Általános tisztánlátás ez, mely mindenre kiterjed és egyszerre karolja fel a térséget, az időt és a dolgokat, amiért is előtte nincsen sötétség és nincsen anyagi akadály. Meg is érthetjük, hogy így kell ennek lennie. Az ember látását olyan szervnek a működése idézi elő, melyre fény hatott; fény nélkül sötétben áll az ember. A szellem látása azonban, minden külső hatástól elvontan a saját tulajdonsága lévén, független a fénytől. (Lásd: Mindenütt jelenvalóság. 92. sz.)

248. Olyan jól látja-e a szellem is a dolgokat, mint mi?

„Még sokkal jobban megkülönböztetve látja, mert olyan beható a látása, amilyen a tettek nem lehet. Az övét nem homályosítja el semmi.“

249. Észreveszi-e a szellem a hangokat?

„Igen, sőt olyat is észrevesz, amit a ti tompa érzéketek nem képes észrevenni.“

Hallóképessége egész lényében van-e, mint a látóképessége?

„Mindennemű észrevevőképesség egy-egy tulajdonsága a szellemnek és így egy-egy részét képezi a szellem lényének. Mikor a szellem az anyagi testben van, akkor csupán az érzékek szervein keresztül vehet észre, de szabad állapotában nincsen azokra szüksége.“

250. Ha tehát az észrevevőképesség a szellem tulajdonsága, kivonhatja-e magát alóla?

„A szellem csakis azt látja és hallja, amit akar. Ez általánosságban van mondva és főképen a magas szellemekre vonatkozik, mert tökéletlenek gyakran látnak és hallanak akarataik ellenére is olyat, ami javulásuk érdekében hasznos.“

251. Fogékonyak-e a szellemek a zene iránt?

„Zenéteket akarod érteni alatta? Mi az ahhoz a mennyei zenéhez, ahhoz az összhanghoz képest, amit a földön el sem tudtok képzelni? Olyan e kettő egymás mellett, mint a vad ember éneklése a lelket üdítő daltal mellett. Vannak azonban közönségesebb szellemek, akik némiképen örvendenek, ha zenéteket hallhatják, mivel ők még nem érthetik meg a magasztosabbat. A

szellemeket rendkívül fejlett érzékenységüknél fogva végtelen gyönyörrel tölti el a zene. Azt a mennyei zenét értem itt, amit a szellemi képzelet mint legszebbet és leglélekelőbbet fölfoghat.“

252. Fogékonyak-e a szellemek a természet szépségei iránt?

„Olyan különfélék a világok természeti szépségei, hogy távol állunk attól, hogy valamennyit ismerjük. Igenis, a szellemek az összességnek oly szépségét ismerik, amely előtt ugyszólván elenyésznek a részletek szépségei.“

253. Érzik-e a szellemek fizikai fájdalmainkat és szükségleteinket?

„Ismerik szükségleteiket és fájdalmaitokat, mert átérték már; de annyira anyagilag nem érzik mint ti, mert hisz ők szellemek.“

254. Éreznek-e a szellemek fáradtságot és érzik-e a pihenés szükségességét?

„Olyan értelemben, amint ti veszitek, nem érezhetnek fáradtságot és ebből kifolyólag nem is lehet olyan testi pihenésre szükségük, mint nektek, mert nincsenek olyan szerveik, melyeknek erejét meg kellene ujitaniok; hanem a szellemek pihenése abból áll, hogy nem tevékenykednek állandóan, nem működnek anyagi módon, munkájuk tisztán értelmi és pihenésük tisztán erkölcsi; vagyis vannak olyan pillanataik, amikor gondolataik nem annyira tevékenyek, hogy meghatározott dologra irányulnának. Valóságos pihenés ez, de a testi pihenéssel össze nem hasonlítható. A fáradtságnak az a neve, amit a szellemek éreznek, csakis alantasságukból származik, mert minél magasabbak, annál kevésbé érzik szükségét a pihenésnek.“

255. Mikor a szellem azt mondja, hogy szenved, milyen természetű szenvedést érez?

„Erkölségi aggodalom az, amely sokkal kínosabban gyötri, mint a testi fájdalom.“

256. Honnan van az, hogy a szellemek gyakran hideg és hőségokozta szenvedésekről panaszkodnak?

„Ez az érzésük emléke annak, amit a földön átéltek és gyakran ugyanolyan kínos, mint akkor való-

ságában volt. Sokszor hasonlatképen használják állapotuk megismertetésére, mivel jobb kifejezőmódot nem ismernek. Mikor ők testükre visszaemlékeznek, olyan az érzésük, mint mikor az ember a kabátját levette és egy darabig úgy érzi, mintha még viselné.“

Tanulmány a szellemek érzéseiről.

257. A test a fájdalom eszköze; és ha nem is ősoka, hát legalább is közvetlen oka. A lélek megérzi ezt a fájdalmat és ez az észrehevés a hatás. A léleknek ez az emléke nagyon kinzó lehet, de fizikai hatása nincsen. A lélek szövetét valóban el nem pusztíthatja sem a hideg, sem a hőség, a lélek meg nem fagyhat és el sem éghet. Nem tapasztaljuk-e naponként, hogy valamely testi bajnak az emléke vagy az attól való félelem, a valódi baj hatását kelti az emberben, sőt halált is okozhat? Mindenki tudja, hogy akinek valamelyik tagját levágták, az fájdalmat érez már meg sem levő tagjában. Valóban nem az elvesztett tag a székhelye és a kiinduló pontja a fájdalomnak, hanem az agy megőrizte a fájdalom benyomását, ennyi az egész. Hihető tehát, hogy némiképen ehhez hasonló a szellem fájdalma, amit a testi halál után érez. Megvilágította ezt a kérdést a szellemi jelenségeknél oly fontos szerepet játszó perispritnek (lelki testnek) mélyebb tanulmányozása és megvilágították a ködszerű vagy a tapintható jelenségek. Hasonlóképpen világosságot nyújt ezirányban a szellemnek a halál pillanatában bekövetkezett állapota, melyben oly gyakran azt hiszi a szellem, hogy még testben él és az öngyilkosoknak, a kivégzetteknek s az anyagi örömeikbe mélyen elmerült emberek szellemének oly megrendítően festett állapota és sok más egyéb tény. Mindez sokat megmagyaráz, amit röviden összefoglalva itt közlünk.

A perisprit az a kötelék, amely a szellemet a test anyagával egyesíti; a szellem azt a környezetéből, az egyetemes fluidból meríti. Van villamossága, delejes fluidja és bizonyos mennyiségű tétlen anyaga, úgy hogy azt mondhatnók, a perisprit az anyagnak a kivo-

nata, a szerves élet alapeleme, de nem az értelmi életé, mert az értelmi élet a szellemben van. A külső érzéseket is a perisprit működteti. Ezek az érzések a testben a csatornákul szolgáló szervekben vannak lekötve. Mihelyt elpusztul a test, általánossá válik az érzés. Innen van az, hogy a szellem soha sem mondja, hogy nem a lába, hanem a feje fáj. Vigyáznunk kell azonban, hogy össze ne tévesszük az ismét függetlenné vált perisprit érzéseit a test érzéseivel: ezek csak hasonlóak, de nem azonosak amazokkal. Szenvedhet a szellem, mikor már elvált a testétől, de ez a szenvedés nem a test szenvedése és mégsem kizárólag erkölcsi szenvedés, mint a lelkifurdalások; mert hiszen fázásról és hőségről panaszkodik, nem szenved többet télen, mint nyáron, és láttunk már nehányat lángokon keresztül menni anélkül, hogy legkisebb fájdalmat is érezett volna. A hőmérséklet tehát semmiféle benyomást sem kelt bennök. A szellem szenvedése nem tisztán fizikai, hanem oly meghatározhatatlan benső érzés, amelyről ő maga sem képes mindenkor tökéletesen számot adni, és pedig azért, mert fájdalom nincsen helyhez kötve és nem külső befolyásokból származik; inkább emlék, mint valóság, de azért kinos emléke a fájdalomnak. Amint azonban látni fogjuk, a fájdalom gyakran valamivel több, mint emlék.

Tapasztalatból tudjuk, hogy a halál beálltával a perisprit hol gyorsabban, hol lassabban válik el a testtől; és az első pillanatokban a szellem nincs tisztában a saját helyzetével. Nem hiszi, hogy meghalt és úgy érzi, hogy él. Ott látja a testét és tudja, hogy az övé, de nem bírja megérteni, hogy elvált tőle. Ez az állapot pedig mindaddig megmarad, amíg csak perispritje a testével legkevésbé is össze van kapcsolva. Egyik öngyilkos szelleme így szólt hozzánk: „Nem, nem haltam meg.“ Azután hozzátette: „És mégis érzem, hogyan rágódnak rajtam a férgek.“ Pedig bizonyos, hogy a férgek nem a perispritjét rágták, még kevésbé a szellemét, hanem csupán a testét. De mivel a perisprit ez esetben nem vált még teljesen el a testtől, ez olyan erkölcsi visszahatást okozott, hogy az át-

vette a testen végbemenő rágás által keletkezhető érzést. A visszahatás szó talán nem is eléggé megfelelő, mert nagyon is anyagnak hihetnők ezt a hatást; ez inkább a látása annak, hogy mi történik a testével, amelyhez még a perispritje kötötte és ami benne valószínűleg vélt képzelődést keltett. Visszaemlékezés tehát nem lehetett ennek a szellemnek az érzése, mivel földi életében még nem rágták a férgek a testét, hanem csak a valóság megérzése. Ebből látjuk, mi mindent következtethetünk a tényekből, ha több figyelemmel vizsgáljuk azokat. A testi életben a test fogadja be a külső benyomásokat és a közvetítő perisprit útján adja át a szellemnek. Valószínűleg ez a perisprit képezi az ugynevezett idegfluidot. Maga a test, mihelyt meghalt, nem érez már semmit, mivel sem szelleme, sem perispritje nincsen benne. A perisprit a testtől elváltan, befogadja ugyan az érzést, de mivel már nem a test meghatározott szervén keresztül kapja, általános ez az érzése. Jobban mondva, mivel a perisprit csupán közvetítőként működik és a szellem az, akinek öntudata van: a perisprit ép úgy nem érezne semmit, mint a holt test, abban az esetben t. i., ha meglehetne a perisprit szellem nélkül. Épen így érzéketlen volna a szellem is minden kínos érzéssel szemben, ha nem volna perispritje. Így van ez a teljesen megtisztult szellemeknél. Tudjuk, hogy minél tisztábbakká válnak a szellemek, annál éterikusabbá válik perispritjük állaga, amiből az következik, hogy a szellem haladásával folyton veszt durvaságából a perispritje és így csökken a reá gyakorolt anyagi befolyás is.

Azt mondhatná azonban valaki, hogy a kellemes érzéseket is épen úgy közli a perisprit a szellemmel, mint a kellemetleneket; ha tehát a tiszta szellem érzéketlenné válik a kellemetlen érzés ránt, akkor a kellemeseket sem érezheti. Igaz, kétségtelenül elveszti fogékonyságát minden oly kellemes érzés iránt, ami kizárólag az általunk ismert anyag befolyásából származik. Hangszereink zenéje és virágaink illata egyáltalában nem hat a szellemekre, mégis van bennök bizonyos határozatlan gyönyör benső érzése, amelyről mi semmi-

képen sem tudunk fogalmat alkotni magunknak. Olyanok vagyunk mi ezzel az érzéssel szemben, mint a vakon született ember a fényvel szemben. Tudjuk, hogy van ilyen érzés, de milyen közeg útján? itt megakad a tudásunk. Tudjuk, hogy van a szellemnek észrebevőképessége, vannak érzései, hallása és látása; tudjuk azt is, hogy mindezek az ő egész lényének tulajdonságai, nem pedig csupán egy részének, mint ahogyan az embereknél van. Azt azonban megint csak nem tudjuk, hogy mi közvetíti mindezt. Maguk a szellemek sem mondhatják ezt meg nekünk, mivel nyelvünk nem alkalmas a számunkra még nem létező fogalmak kifejezésére; épen úgy, mint ahogyan a vad emberek nem használhatják nyelvüket a mi művészeink, tudományaink és bölcsészeti tanaink fogalmainak a kifejezésére.

Amidőn azt mondjuk, hogy a szellemek nem fogékonyak anyagunk benyomásai iránt, oly szellemekről beszélünk, akik már nagyon előhaladtak és akiknek éteri burkához hasonló a földön nincsen. Nem áll ez azokat illetőleg, akiknek sűrűbb a perispritjük. Ezek hallják a zenénket és megérik az illatokat, de nem egyéniségüknek külön erre szolgáló szervével, mint mikor a földön éltek. Mondhatnók, hogy a parányok rezgése egész lényükre hatnak és így jutnak el általános érző központjukhoz, ami nem más, mint maga a szellem. Más azonban ennek a hatásnak a módja, sőt talán a hatása is, mint nálunk; így aztán az észrevétel is módosul. Hallják ugyan hangunkat és még sincs szükségük a beszédünkre, mert megértének minket pusztán a gondolatvitel útján is. Megerősíti ezt az állításunkat az, hogy annyival is könnyebb gondolatainknak az ily szellemekhez hatolniok, minél inkább mentesek a szellemek az anyagtól. Látásuk független a mi világosságunktól. A látóképesség a léleknek lényeges tulajdonsága; a lélek nem ismer sötétséget, de minél tisztább ő maga, annál messzebbre terjed és mélyebbre hat a látása. A szellemnek tehát önmagában van meg mindenemű észrebevőképessége, de a testi életben e képességek a megfelelő szervek durvasága miatt eltom-

pulnak. A testnélküli életben a képességek lassacskán veszítenek ebből a tompultságukból, mégpedig oly mértékben, amint a félig annyi burok tisztul.

A különböző világoknak megfelelőleg változó a minősége ennek a buroknak, amit a szellem környezetéből sajátít ki. A szellem az egyik világból a másikba való útjában épugy cserél burkot, mint ahogyan mi öltözetet cserélünk, ha a télből a nyárba megyünk át, vagy ha a sarkoktól az egyenlítő felé utazunk. A legmagasabb szellemek is a földi légkör perisprítjét öltik fel, amikor hozzánk ellátogatnak; és mihelyt ezt megtették, észrevevőképességük is úgy működik, mint ahogyan közönséges szellemeinké működnek. Akár alantas, akár magas szellemek legyenek azonban, mindenikük csak azt hallja és azt érezi meg, amit hallani vagy érezni akar. Észrevevőképességeiket tetszésük szerint működtethetik vagy megsemmisíthetik anélkül, hogy érzékeny szervekkel bírnának; csupán egyetlen dolgot kénytelenek meghallani, t. i. a jó szellemek tanácsát. Látásuk folyton működik, de azért kölcsönösen láthatatlanokká tehetik magukat egymás előtt. Fokozatuknak megfelelőleg rejthetik el magukat a náluk alantasabb szellemek, de nem a fölöttük állók elől. A halált követő első pillanatokban mindig homályos és zavart a szellem látása, de megtisztul, amint kibontakozik; sőt elérheti azt is, hogy ép oly tiszta lesz a látása, mint életében volt, csak hogy keresztül lát azokon a testen is, amelyek számunkra nem átlátszók. Tisztaságától és emelkedettségétől függ azonban a szellemnek az a képessége, hogy milyen messzire láthat el a végtelen kiterjedésben és mennyire láthat a jövőbe és a múltba.

Azt mondhatják némelyek: ez az elmélet csöppet sem megnyugtató. Azt hittük ugyanis, hogy egyszer megszabadulva szellemünk durva burkától, amely fájdalmaink eszköze, többet nem fogunk szenvedni, és íme, azt tanítjátok, hogy azután is szenvedünk; mert akár így, akár úgy kell szenvednünk, azért az mégis csak szenvedés. Igenis szenvedhetünk mi még azután is, mégpedig sokat és hosszú időn át; de azért az is le-

hetséges, hogy mihelyt megváltunk a testi élettől, többet semmit se szenvedjünk.

Földi szenvedéseink néha nem tőlünk függnének, de nagyon sokszor a saját akaratunkból származnak. Keresztségünk csak a forrását és azt fogjuk tapasztalni, hogy szenvedéseink legtöbb esetben oly okoknak a következményei, amelyeket elkerülhettünk volna. Mennyi bajt és nyomorúságot okozott már az embernek a saját mértéktelensége, dícsvágya, egyszóval a szenvedélye? Sok viszontagságtól megkímélhetné magát az ember, ha mindig mértékletes tudna lenni, ha soha vissza nem élne semmivel, és ha mindig egyszerű izlésű és vágyaiban szerény volna. Ugyanez áll a szellemre nézve is. Szendvései mindig földön folytatott életmódjának a következményei. Semmiestre sem fog többet köszvényes és reumas bántalmakat érezni, de azért olyan fájdalmak lesznek, amelyek ezeknél nem kevésbé kellemetlenek. Láttuk már, hogy a szellem szenvedése onnan ered, hogy még mindig összeköttetésben áll az anyaggal. Tudjuk azt is, hogy minél inkább szabadul az anyag befolyásától, azaz minél anyagtalanabbá válik, annál inkább fogynak kínos érzései; vagyis tőle magától függ, hogy már földi életében megszabaduljon ettől a befolyástól. Szabad akarata van, tehát választhat: tegyen-e, vagy ne tegyen valamit, megfélekezze-e állati szenvedélyeit, engedje-e urává lenni az önzést, hogy ne érezzen sem gyűlöletet, sem irigységet, sem féltékenységet, sem gögőt; hogy tisztítsa-e lelkét a jó érzelmek segítségével és jót tegyen-e? Ugyancsak tőle függ, hogy nagyobb értéket ne tulajdonítson a világi dolgoknak, amint amennyit valóban érnek. Ha mindezek közül a jót követi, akkor megtisztul és megszabadul az anyagtól, még mialatt a testi burkát viseli; így azután mihelyt elhagyta testét, nincsen többé alávetve az anyag befolyásának. A földön elszendedett fizikai gyötrelmek nem hagynak benne semmi kínos emléket, semmi kellemetlen nyomot, mert csakis a testét érintették és nem a szellemét. Örvend, hogy felszabadulhatott és nyugodt lelkiismerete felmenti minden erkölcsi szenvedés alól. Ezer meg ezer, a társadalom min-

den osztályából való és a földön különféle állásban élt szellemet kérdeztünk ki erre vonatkozólag; tanulmányoztuk őket attól a pillanattól fogva, amidőn testüket elhagyták, szellemi életüknek minden időszakában, lépésről-lépésre velük tartottunk sironi életükben, hogy megfigyelhessük, milyen változás megy végbe bennük, gondolkodásukban és érzésükben és azt tapasztaltuk e velük való érintkezésünk alatt, hogy a közönségesebb emberek szellemei nem nyújtották nekünk a legkevésbé értékes tanulmányokat. Mindenkori azt láttuk, hogy a szellemek szenvedései szoros összeköttetésben vannak földi viselkedésükkel, aminek azok a sironi tul csak következményei, és hogy ez az új lét kiapadhatlan boldogság forrása azok részére, akik jó uton haladtak. Mindéből az következik, hogy akik szenvedtek, maguk szolgáltak reá a szenvedésre és csakis önmagukat okozhatják érte, úgy itt, mint a másvilágon.

A megpróbáltatások elvállalása.

258. Tudja-e a szellem és látja-e előre, mikor még bolygó állapotban van és készül újra testet ölteni, hogy mi vár reá a következő testi életben?

„Maga vállalja el az elviselendő megpróbáltatásokat és éppen ebben áll a szabadakarata.“

Eszerint tehát nem Isten szabja ki büntetésül az emberre az élet viszontagságait?

„Isten engedelme nélkül semmi sem történik, mert Ő alkotta meg a mindenséget kormányozó összes törvényeket. Ugyan kérdezzétek, miért alkotott ilyen és nem olyan törvényt? Amidőn szabad választást enged a szellemnek, egyuttal teljesen felelőssé teszi őt minden cselekedetéért és azoknak következményeikért; semmi sem hátráltatja a szellem jövőjét, mert épen úgy övé a jó ut, mint a gonoszság utja. Ha pedig elbukik, akkor megmarad az a vigasz számára, hogy még nem vesztett el mindent; mert Isten jóságánál fogva megengedi, hogy újra kezdhesse, amit rosszul végzett. Egyébként meg kell különböztetnünk az Isten akaratából származó

dolgokat azoktól, amelyeket az ember akarata idéz elő. Ha veszedelem fenyeget benneteket, akkor azt a veszedelmet nem ti teremtettétek, hanem Isten; nektek azonban szabadságtokban áll, hogy kitegyétek magatokat annak a veszélynek, mivel azt hiszitek, hogy előmenetelekre szolgál és Isten azt megengedte.“

259. Ha tehát a szellem maga választhatja ki megpróbáltatása nemét, azt következtethetjük-e abból, hogy előre láttuk és magunk választottuk életünknek minden viszontagságát?

„Nem jól mondjátok, hogy mindeniket; mert azt nem mondhatjátok, hogy a legaprólékosabb dologig mindent előre láttatok és magatok választottátok, ami yeletek történik egész életetek folyásában. Az események részletei helyzeteknek, sőt gyakran tetteiteknek a következményei. Ha pl. valamely szellem gonosztevők között akart születni, akkor tudta, minek teszi ki magát, de azt nem tudta, hogy mi mindent fog majd cselekedni. Cselekedetei a saját akaratának, vagyis szabadakarataának az eredményei. Tudja a szellem, hogy milyen küzdelmei lesznek, ha ezt vagy azt az utat választja, tehát tudja azt is, hogy milyen természetű viszontagságokkal fog találkozni, azt azonban nem tudhatja, hogy azok milyen eseményekből fognak állani. Az események részleteit a dolgok körülményei és ereje alkotják meg. Csupán a nagy eseményeket, azokat, amelyek befolyásolják sorsunkat, látjuk előre. Ha sinekkel telerakott uton jársz, tudod, hogy nagyon elővigyázónak kell lenned, mert könnyen eleshetel; azt azonban nem tudod, hol fogsz elesni és az is lehet, hogy el sem esel, ha elég óvatos vagy.“

260. Hogyan akarhat a szellem gonosz emberek között születni?

„Arra a környezetre van szüksége, amelyben olyan megpróbáltatással találkozik, amelyet kért. Így hát természetes, hogy hasonlatosságnak kell lennie közötté és környezete között; mert ha pl. az utonállás ösztöne ellen akar küzdeni, akkor ilyen fajta emberekkel kell együtt élnie.“

Ha rossz életű emberek nem volnának a földön, akkor nem találná meg itt a szellem a megpróbáltatásához szükséges környezetet?

„Hát sajnálni való körülmény volna ez? Hiszen épen ilyen a magasabb világok állapota, ahova el nem juthat a gonosz; és innen van az, hogy ott csakis jó szellemek laknak. Azon legyetek, hogy földetek is minél hamarább így legyen.“

261. El kell-e szenvednie a szellemnek a kísértések minden nemét a tökéletességhez vezető megpróbáltatások alatt? Át kell-e élnie mindazokat a körülményeket, amelyek pl. gőgöt, féltékenységet, fűsvénységet és érzékiséget, stb. kelthetnek benne?

„Bizonyos, hogy nem kell. Hiszen tudjátok, hogy vannak olyanok is, akik mindjárt az első esetben olyan utra lépnek, amely nagyon sok megpróbáltatás alól felmenti őket. Aki azonban a rossz utra terelteti magát, az ki van téve az ut valamennyi veszedelmeinek. Megtörténhetik például, hogy a szellem gazdagságot kér és meg is kapja; és így aztán jelleméből kifolyólag lehet: fukar vagy prédáló, önző vagy bőkezű, vagy épen az érzékiség minden élvezetébe merül el. Ez azonban nem azt teszi, hogy kénytelen végig járni e hajlandóságok egész sorozatát.“

262. Hogyan lehet a szellemnek, aki eredetileg egyszerű, tudatlan és tapasztalatlan, öntudatosan földi életét választania; és hogyan lehet azután felelős ezért?

„Isten azzal pótolja ki a szellem tapasztalatlanságát, hogy megmutatja neki, melyik uton kell haladnia; akárcsak magad teszed ezt a gyermekkel bölcsőjétől kezdve. Amily mértékben azonban fejlődik azután a szellem szabadakarata, annak megfelelőleg lassanként reá hagyja a választást; és ilyenkor történik meg, hogy tévutra tér, ha nem hallgat a jó szellemek sugallatára. Ezt nevezhetjük az ember bukásának.“

Szabadakarattal rendelkezvén a szellem, kizárólag mindenkor csak tőle függ-e, hogy milyen földi életet választ; vagy lehetséges az is, hogy Isten rendeli el azt számára vezeklés gyanánt?

„Isten tud várni és nem sűrgeti a vezeklést, de azért kijelölheti valamelyik szellem számára a földi életet, ha az illető annyira alantas vagy oly rossz-akaratu, hogy nem képes megérteni, mi volna számára a legüdvösebb, és ha azt látja, hogy ez a földi élet a szellemnek nem csupán vezeklésére alkalmas, hanem egyuttal tisztulását és haladását is elősegíti.“

263. Azonnal a halála után választ-e a szellem?

„Nem. Sokan azt hiszik, hogy a kínlődások örökké tartanak. Már megmondottuk nektek: hogy ez büntetés.“

264. Mi irányítja a szellemet, amikor megpróbáltatást választ?

„Arra való tekintettel, hogy hibáinak megfelelőleg mi által vezekelhetne legjobban és mi siettetné leginkább az előmenetelét. Némelyek tehát nyomoruságot és nélkülözéseket választhatnak, hogy megkíséreljék azokat bátran elviselni. Mások a gazdagság és hatalom által akarhatják magukat megpróbáltatni, ami még sokkal veszedelmesebb lehet rájuk nézve, ha visszaélnék mind a kettővel és rosszul használják fel azt, továbbá mivel sok rossz szenvedélyt fejleszthet bennük egyik is, a másik is. Végül ismét mások ugy akarhatják magukat próbára tenni, hogy harcot választanak a bűnös léttel való érintkezés közben.“

265. Ha tehát megpróbáltatás kedvéért keresheti a szellem a bűnnel való összeköttetést, keresheti-e rokonszenyből is azért, hogy az ő izlésének megfelelő környezetben élhessen, vagy hogy teljesen kiszolgáltathassa magát anyagi hajlandóságainak?

„Mindenesetre vannak ilyenek is, de csak azok között, akiknek még nagyon kevésé fejlett az erkölcsi érzékük. Ezeknek a megpróbáltatás önként kínálkozik és sokkal hosszabb ideig tart. Előbb-utóbb mégis megértik, hogy durva szenvedélyeik kielégítésének szánalomraméltó következményei lesznek és hogy oly hosszán szenvednek általuk, hogy kinjúkat majd örökkévalónak tartják. Isten pedig mindaddig ebben az állapotban hagyhatja őket, amíg csak be nem látják hibáikat és míg maguk

nem kérik, hogy azokat rájuk nézve előnyös megpróbáltatások árán jóvátehessek.“

266. Nem találhatjuk-e természetesnek, hogy a szellem a kevésbé kínos megpróbáltatásokat fogja választani?

„Ti igen, de a szellem nem; mert mihelyt megszabadult az anyagtól, megszűnik a csalóka látszat és akkor már másképp gondolkozik.“

Mikor az ember a földön van és érzéki gondolatok befolyása alatt áll, akkor a megpróbáltatásoknak csupán kínos oldalukat látja. Innen van az, hogy egészen természetesnek tartja oly megpróbáltatások választását, melyek nézete szerint anyagi örömmel párosulhatnak. A szellemi életben azonban összehasonlítja ezeket a muló durva élvezeteket az ott tapasztalt meg nem zavarható boldogsággal és attól a pillanattól fogva mi neki némi muló szenvedés? Így tehát megtörténhetik, hogy a szellem a legdurvább s épen ezért a legkínosabb megpróbáltatást választja, abban a reményben, hogy így hamarabb fog jobb állapotba jutni; valamint gyakran a beteg is a legkellemetlenebb orvosságot választja, hogy gyorsabban meggyógyuljon. Aki ismeretlen ország felfedezése által óhajtja nevét emlékeztessé tenni, az nem virágokkal behintett utat választ. Tudja, milyen veszedelmekkel kell megküzdenie, de azt is tudja, milyen dicsőség vár majd reá, ha vállalkozása sikerrel járt.

Nem találjuk többé különösnek a földi létünk és megpróbáltatásaink szabadon való megválaszthatásáról szóló tant, ha tekintetbe vesszük azt, hogy az anyagból kibontakozott szellem egészen másképp észleli a dolgokat, mint mi itt a testben. Megismeri a végcélját, azt a muló földi örömnél sokkal komolyabb végcél. Minden földi élet után meglátja, mennyit haladt előre és észreveszi, hogy tisztaság tekintetében mily fogyatkozása van még, hogy célhoz juthasson. Ez az oka annak, hogy a szellemek oly készségesen alávetik magukat a testi élet minden viszontagságainak, amidőn maguk kéri mindazt, ami leggyorsabban célhoz vezet. Tévedünk tehát, ha csodálkozunk azon, hogy a szellem

nem a legkellemesebb földi életet választja; átlátja, hogy tökéletlen állapotában nem részesülhet szenvedéstől ment életben, azért igyekszik javulás által rászolgálni.

Nem ehhez hasonló választásokat látunk-e naponként? Nem a jobb jövő után való törekvéből tüztötte ki önmagának bizonyos feladatot az az ember, aki életének egy részét szakadatlan munkában tölti el, hogy annyit szerezhesen, amiből jövő jólétét biztosíthatja? Amikor pedig a katona veszélyes küldetést vállal, vagy amikor az utazó ennél nem kisebb veszedelmekkel száll szembe a tudomány érdekében, vagy a saját szerencséje kedvéért, nem ugyanesak önként szabja-e ki magának a megpróbáltatásokat, melyek útján tiszteletben és nyereségben részesül, ha majd visszaérkezik? Mi mindennek nem veti alá magát és nem teszi ki magát az ember a saját érdekeért vagy dicsőségeért? Nem önként választott megpróbáltatás-e minden versenyzés, amely oda irányul, hogy előbbre haladhassunk pályánkon, melyet magunk választottunk? Semmiféle, a közönségesnél magasabb társadalmi állást el nem érhetünk sem a tudományok és művészetek, sem az ipar terén anélkül, hogy ne kellene előbb végig haladnunk az alsóbb állások egész során, melyek számunkra mind megannyi megpróbáltatások. Így tehát az emberi élet a szellemi életnek a mása; kicsinyben felleljük benne ugyanazokat a változatokat. Ha tehát az ember gyakran arra képes, hogy a legkeményebb megpróbáltatásoknak vesse alá magát a magasabb cél elérése kedvéért: miért ne választhatna a testnél sokkal messzebbre látó szellem, kire nézve csak hirtelen muló esemény a testi élet, gyötrelmes és szorgos munkával töltendő földi életet, ha azt tudja, hogy az az örök üdvösséghez juttatja őt? Akik azt mondják, hogy ha az embernek igazán szabad sorsát választania, akkor ők majd azt kérik, hogy hercegek vagy milliomosok lehessenek: azok hasonlóak a rövidlátóhoz, ki csak azt látja, amit megkapinthat és hasonlóak a gyermekekhez, kik arra a kérdésre, hogy mik szeretnének lenni? azt felelik: süteményárús vagy cukrász.

Ilyen az utas esete. Ha lenn jár a ködtől elhomályosított völgy mélyében, nem látja utjának sem hosszát, sem végpontját. Mihelyt azonban felér a hegy ormára, átpillantja az egész megtett utat és a még hátralevőt; látja a célt és a még leküzdendő nehézségeket; és így sokkal bizotsabban kiszámíthatja az eszközöket az odajutáshoz. A testben élő szellem a völgy mélyén járó utashoz hasonlít, míg a földi kötelekektől megszabadult szellem olyan, mint az, aki a hegy ormára eljutott. Az utas végecélja a fáradtságtól való megpihenés, a szellemé pedig a viszontagságok és megpróbáltatások után következő legnagyobb boldogság.

Minden szellem azt mondja, hogy bolygó állapotában kutat, tanul és megfigyel mindent, hogy helyesebben választhasson. Nem látunk-e példát erre a testi életben is? Nem keressük-e mi is gyakran éveken át azt a pályát, melyet végre szabad akarattól választunk, mivel azt gondoljuk, hogy az a legmegfelelőbb nekünk? Ha elbukunk az egyik uton, mást választunk. Minden pálya, melyet választottunk, egy-egy változata és időszakos életünknek. Nem foglalkozunk-e minden nappal, hogy mit tegyünk holnap? Mi egyéb tehát a szellemnek egy-egy testi élete, mint változó időszakos, vagy egy napja szellemi életének, amelyről pedig tudjuk, hogy ez az igazi, a rendes élete neki; mert a testi élet csak átmeneti és muló.

267. Kiválaszthatná-e a szellem jövő testétöltését már jelen testi életében is?

„Óhaja befolyással lehet jövőjére, de attól függ ez, hogy mi a szándéka, mert mikor szellemmé válik, gyakran mindent egész más színben lát. Csakis a szellem az, aki választ; de ismétlem, hogy megteheti már ebben a földi életében is; mert mindig vannak a szellemnek oly pillanatai, amelyekben teljesen független az anyagtól.“

Sok ember óhajt nagyságot és gazdagságot. Ugyebár nem vezeklésül és nem is a megpróbáltatás kedvéért kéri ezt?

„Kétségtelen, hogy az anyag csupán az élvezet kedvéért kívánja a nagyságot és a gazdagságot; a

szellem pedig azért, hogy megismerhesse viszontagságait.“

268. Állandóan kell-e a szellemnek mindaddig megpróbáltatásokat elszenvednie, amíg csak el nem érte tökéletes tisztaságát?

„Állandóan, de ezek nem olyanok, amilyeneket ti gondoltok. Ti az anyagi szükségét nevezitek megpróbáltatásnak; holott a szellem, ha már bizonyos fokig elért, bár még nem tökéletes, ilyen szükségét nem lát többé; de mindig vannak bizonyos kötelességei, melyek teljesítése által tökéletesbülhet és melyek számára cseppet sem kinosak. Néha talán csak az a feladata, hogy másoknak az önmaguk tökéletesítésében segítségükre legyen.“

269. Tévedhet-e a szellem az általa választott megpróbáltatás hatására vonatkozólag?

„Választhat olyat, ami erejét felülmulja és ekkor elbukik. Választhat olyat is, aminek semmi hasznát nem veszi, minő például, ha tétlen és haszontalan életre törekszik. Mihelyt azonban a szellemi világba ért, észreveszi, hogy mit sem nyert és kéri, hogy jövátelhesse az elfecsérelt időt.“

270. Mitől függ egyeseknek a hivatásuk és az az elhatározásuk, hogy inkább kövessék ezt, mint azt a pályát?

„Ugy tetszik nekem, mintha magatok is meg tudnátok felelni erre a kérdésre. Nem következtethető-e az mindabból, amit már mondtunk nektek a megpróbáltatások választásáról és a megelőző életben tett előmenetelről?“

271. Az előmenetelére szolgáló körülményeket tanulmányozó bolygó szellem hogyan képzei lehetségesnek azt, hogy haladhasson, ha p. o. a kannibálok között akarna újra születni?

„Előhaladott szellemek nem születnek a kannibálok között, csak velük egyenlő természetűek vagy náluk alantasabbak.“

Tudjuk, hogy a mi emberevőink nem a legalacsonyabb lépcsőfokon állanak, valamint azt is tudjuk, hogy vannak világok, melyeken még oly nagy a durva-

ság és a vadság, hogy ahhoz hasonló a földön nincsen. Az ilyen helyeken a földünkön lakó legalantasabb szellemeknél is alantasabbak vannak, akikre nézve már haladás az, hogy a mi vadjaink közé jöhetnek; mint a mi emberevőinknek haladás volna, ha közénk jöhetnének olyan mesterséget üzni, mely vérontással jár. Ha magasabbra nem törekszenek az ilyenek, az csak arra vall, hogy erkölcsi alantasságuknál fogva nem juthatnak előbbre. A szellem csak fokozatosan haladhat. Egy ugrással nem juthat a vadságból a műveltségbe és épen ebből láthatjuk a többszöri testetöltés szükségyszerűségét, amelyre valóban Isten igazságos volta ad alkalmat. Mi lenne különben azzal a sok milliónyi lényvel, aki naponként elhal és a bukottság legalantasabb fokán áll, ha nem lehetne reménysége arra, hogy elérhesse a legmagasabbat? Miért tagadta volna ki őket Isten kegyelmének abból az örökségből, amit megadott a többi embernek?

272. Születhetnek-e közöttünk, művelt emberek között olyan szellemek, akik a földnél alantasabb világból jönnek, vagy valamely hátramaradott nép köréből származnak, minők p. o. az emberevők?

„Igen, vannak olyan szellemek, akik eltévednek, mikor nagyon is nagyra törekszenek; csak hogy ilyenkor azok nincsenek helyükön, mert erkölcesik és hajlandóságaik a tetteiktől nagyon elítnek.“

Ezék a lények nyujtják a műveltség közepette felmerülő vadság szomorú látványát. Ha ezek ismét visszatérnek az emberevők közé, az nekik nem visszaesés, mivel csupán a régi helyüket foglalják el ismét; sőt talán még nyerhetnek ezáltal.

273. Lehet-e a művelt emberfajból való szellemnek vezeklésképen vad emberfaj között testet öltetnie?

„Lehet, de attól függ, hogy milyen vezeklésről van szó. Ha valaki rabszolgáinak durva bánásmódu gazdája volt, akkor később ő születhetik rabszolgának, hogy átszenvedje mindazt a rossz bánásmódot, amit másokkal éreztetett. Aki valamelyik időszakban parancsolt, egykor engedelmeskedni kénytelen olyanoknak, akik előtte meghajoltak. Ez rendszeren oly szellemnek a ve-

zeklése, aki visszaélt a hatalmával, és lehet, hogy Isten jelöli ki számára. Jó szellem is ölthet testet az ilyenek között, ha segíteni akar nekik előmenetelükben; de ez aztán már küldetés.“

A sirontúli viszonyok.

274. Van-e a különböző rendű szellemek között hatalmi rangfokozat? Van-e alárendeltség és felsőbb-ség?

„Van, még pedig nagyon nagy. A szellemeknek egymással szemben emelkedésükhöz mért tekintélyük van és ezt ellenállhatatlan erkölcsi előhaladottságuk mértékéhez képest érvényesítik is.“

Kivonhatják-e magukat az alantas szellemek a főköttük állók tekintélyének hatása alól?

„Mondtam már, hogy tekintélyük ellenállhatatlan.“

275. Nyer-e valami felsőbbiséget a szellemvilágban az ember, ha a földön hatalomnak és tiszteletnek örvendett?

„Nem, mert ott a kiesinyek emelkednek és a nagyok lealacsonyodnak. Olvasd a zoltárokat.“

Hogyan értsük ezt az emelkedést és lealacsonyodást?

„Nem tudod azt, hogy a szellemek érdemeik szerint különböznek egymástól? Lásd, a legnagyobb földi nagyság a szellemek rangfokozatában legutolsónak kerülhet, míg a szolgálója a legelső között lehet. Megérted? Nem mondta-e Jézus: „Aki magát megalázza, felmagasztaltatik és aki magát felmagasztalja, lealáztatik?“

276. Megalázottnak érzi-e magát az, aki a földön nagy volt és a szellemek között az alantasok közé kerül?

„Gyakran nagyon is érzi lealáztatását, kivált ha gőgös és féltékeny volt.“

277. A csatában elesett katona a volt tábornokában a másvilágon is fölöttesét látja-e?

„A cím semmi, a valódi fölötteség minden.“

278. Összekeverednek-e a különböző rendű szellemek?

„Keverednek is, meg nem is; azaz, hogy látják egymást és mégis elkülönődnek egymástól. Menekülnek egymás elől, vagy közelednek egymáshoz aszerint, amint rokonérzelműek vagy ellenszenvesek, akárcsak nálatok. Egészben olyan világ ez, amelynek a tettek az elhomályosult visszfénye. Az egyenlőrangúak bizonyos rokonság alapján külön csoportokat vagy családokat alkotnak, melyekben a rokonszenv és a kitűzött közös cél egyesíti őket: a jókat a jó cselekvésének vágya, a gonoszokat a rossz után való vágyakozás és az, hogy szégyelvén hibáikat, olyanokkal óhajtanak együtt lenni, akik hozzájuk hasonlóak.“

Épen úgy, mint a nagy városban, ahol mindenféle rangú és helyzetű emberek találkoznak egymással, anélkül, hogy összekeverednének és ahol a hajlandóságokban való megegyezés szerint alakulnak meg a társaságok; ahol a bűn és az erény egymásba botlanak, anélkül, hogy beszélnének egymással.

279. Kölesönösen megközelíthetik-e egymást a szellemek?

„A jók mindenhová eljutnak és annak úgy is kell lennie, hogy jó befolyásukat éreztethessék a gonoszokkal. A jók által benépesített térségekre azonban a gonoszok nem léphetnek, hogy a rossz szenvedélyek zavarát oda ne vihessék.“

280. Milyen természetű a jó és a gonosz szellemeknek egymással való érintkezése?

„A jók igyekeznek mások rossz hajlandóságait legyőzni, hogy azok emelkedését elősegítsék. Ez küldetés.“

281. Miért lelik kedvüket az alantasok abban, hogy minket rosszra csábítsanak?

„Irigységből, mert érdemük szerint nem lehetnek a jók között. Szeretnék a még tapasztalatlan szellemeket tőlük telhetőleg attól visszatartani, hogy elérhessék a legfőbb jót. Azt akarják, hogy mások is

ugyanazt érezzék, amit ők éreznek. Nem tapasztaltok ilyesmit magatok között is?“

282. Hogyan érintkeznek egymással a szellemek?

„Csupán látják és megértik egymást, a beszéd anyagi dolog és csak a szellem visszfénye. Az egyetemes fluid állandóan fenntartja közöttük a közlekedést. Az továbbítja a gondolatot, mint nálatok a levegő a hangot. Általános sürgönyző készüléknek lehetne mondani, mely minden világot összeköt egymással és megengedi a szellemeknek, hogy egyik világból a másikba küldjék üzeneteiket.“

283. Elrejthetik-e egymás elől gondolataikat a szellemek és elbujhatnak-e egymás elől?

„Nem, számukra minden leplezetlen, főképen, mikor már tökéletesek. Eltávolodniuk lehet egymástól, de azért mindig látják egymást. Merev szabálynak azonban nem szabad ezt tartani, mert vannak szellemek, akik más szellemek részére nagyon jól tudnak láthatatlanokká válni, ha azt hasznosnak vélik.“

284. Hogyan állapíthatják meg az egyéniségüket és különböztethetik meg önmagukat a szellemek más, őket környező szellemi lényektől, holott testük nincsen?

„A perispritjük alapján állapítják meg egyéniségüket, mert az ép úgy elválasztja őket egymástól, mint az embereket a testük.“

285. Felismerik-e a szellemek azt, hogy kikkel laktak együtt a földön? Felismeri-e a fiu atyját, a barát barátját?

„Felismerik, még pedig nemzedékről nemzedékre.“
Hogyan ismerik fel egymást a szellemvilágban azok, akik a földön ismerősök voltak?

„Meglátjuk multunkat és úgy olvasunk belőle, mint valami könyvből. Látván pedig barátaink és ellenségeink multját is, előttünk áll egész életutjuk a halálukig.“

286. Halandó hüvelyét elhagyva azonnal meglátja-e a szellem szülőit és barátait, akik előtte mentek el a szellemi világba?

„Nem mindig azonnal, mert amint már mondtuk, néha időbe telik, amíg öntudatra ébred és lerázza az anyag fátyolát.“

287. Milyen fogadtatásban részesül a lélek, mikor visszatér a szellemi világba?

„Az igaz ember szellemét úgy fogadják, mint rég várt, nagyon szeretett testvért, a gonoszét pedig, mint akit sajnálnak.“

288. Mit éreznek a tisztátalan szellemek annak láttára, ha egy újabb gonosz érkezik közéjük?

„A gonosz szellemek meglegedetten fogadják a hozzájuk hasonló lényeket, akik ép úgy nem élvezhetik a végtelen boldogságot, mint ők. Épen úgy, mint a földön, mikor a gazember a többi közé kerül.“

289. Elénk jönnek-e néha a mi rokonaink és barátaink, amikor elhagyjuk a földet?

„Igen, eljönnek annak a szellemnek a fogadására, akit szeretnek; és úgy üdvözlik, mint az utazásáról visszaérkezettet szokás, ha kikerülte az ut veszedelmeit; és segítenek is neki az anyagból kibontakozni. A jó szellemekre nézve kegy az, ha érettük jönnek azok, akiket szerettek; valamint büntetés a gonoszoknak az, hogy magukra maradnak, vagy csupán hozzájuk hasonló szellemek veszik körül őket.“

290. Mindenkor összejöhetnek-e a halál után a rokonok és a jó barátok?

„Attól függ, mennyire emelkedtek és milyen uton igyekeznek előre jutni. Ha az egyik jóval előbbre haladt és gyorsabban ment előre, akkor nem maradhatnak együtt. Néha láthatják ugyan egymást, de mindig együtt csak az esetre lehetnének, ha egy uton járnának, vagy ha már a tökéletességben egészen egyenlők volnának. Néha pedig a rokonok és jó barátok büntetésből nem láthatják egymást.“

A szellemek rokonszenve és ellenszenve.

291. Éreznek-e a szellemek a hasonlatosságból eredő általános rokonszenven kívül egymáshoz valami különösebb vonzódást is?

„Éreznek, mint az emberek; csak hogy így a testtől elváltan sokkal erősebb az őket összetartó kötelék, mert nincs kitéve a szenvedélyekből származó változóságoknak.“

292. Gyűlölködnek-e a szellemek?

„Gyűlölködés csupán a tisztátalan szellemek között van. Ezek sugalmazzák nektek is az ellenségeskedést és az egyenetlenséget.“

293. Haragusznak-e egymásra a másvilágon is azok, akik a földön egymás ellenségei voltak?

„Csak addig, amíg belátják, hogy gyűlölködésük oktalan volt és gyermekes okból származott. Csupán tökéletlen szellemek éreznek még bizonyos ellenszenvet, amíg meg nem tisztultak. Ha csak anyagi érdek miatt hasonlottak még egymással, akkor alig gondolnak reá, amint az anyagtól elváltak. Ha ellenszenvet nem éreznek egymás iránt: akkor amint rájuk nézve megszűnt lenni az egyenetlenkedésük oka, örvendthetnek is a viszontlátásnak.“

Olyan ez, mint mikor két iskolatárs érettebb korba lépve belátja, milyen gyerekesek voltak ifjúkori veszekedéseik és nem haragszik tovább egymásra.

294. A visszaemlékezés olyan rossz cselekedetekre, amelyeket két ember egymás ellen elkövetett, akadályos lehet-e kölcsönös rokonszenvülknek?

„Igen; egymástól való eltávolodásra bírhatja őket.“

295. Mit éreznek haláluk után azok, akikkel itt a földön rosszat cselekedtünk?

„Ha jók, akkor megbánástoknak megfelelőleg megbocsátanak nektek. Ha azonban gonoszak, akkor haragtartók maradhatnak és néha üldözhetnek is titeket, amíg csak egy újabb testet nem öltöztök. Isten megengedheti ezt büntetésképen.“

296. Van-e változásnak kitéve a szellemek személyes vonzódása?

„Nem, mert ők nem csalatkozhatnak; nem viselik az álarcot, amely mögé a képmutatók elrejtőznek; és ez az oka annak, hogy vonzódá-

suk zavartalan, ha ők tiszták. A szeretet, amely őket egyesíti, a legfőbb boldogság forrása számukra.“

297. A szellemek világában is megmarad azok egymás iránt való szeretete mindenkor, akik a földön szertették egymást?

„Ha valódi rokonszenven alapult a szeretetük, akkor kétség nélkül megmarad; de ha inkább testi alapja volt, mintsem igazi rokonszenv, akkor a testtel mint okkal megszűnik az is. A szellemek egymáshoz való szeretete sokkal szilárdabb és tartósabb a földi szeretetnél, mert nincsen alávetve az anyagi érdekek szeszélyének és az önszeretetének.“

298. Eredetétől fogva előre ki van-e jelölve az egymással egyé leendő lelkek közül két-két lélek arra, hogy egykor egyesülniök kell és van-e mindnyájunknak valahol a világegyetemben második felünk, akivel egykor végzetszerűen egyesülnünk kell?

„Nincs semmi külön és végzetszerű egyesülés két-két lélek között. Általános az egyesülés a szellemek között; csak hogy rangjuknak megfelelőleg, vagyis aszerint, hogy mennyire tökéletesbültek. Minél tökéletesebbek, annál nagyobb az egység közöttük. Az egyenetlenségből származik minden emberi baj, míg az egyetértés teljes boldogsággal jár.“

299. Hogyan kell értenünk a „félrész“ szót, amit bizonyos szellemek az egymással rokonszenvező szellemek jelzésére használnak?

„Nem helyes ez a kifejezés, mert ha egyik szellem fele volna a másiknak, akkor attól a másiktól elkülönítve nem lehetne teljes.“¹

300. Ha valamikor két tökéletesen rokonszenvező szellem egyesült, örökre egyesülve marad-e vagy elválhatnak-e ismét és egyesülhetnek-e más szellemekkel?

¹ Ez nem felel meg a már idézett „Szellem, Erő, Anyag“ fejtegetésének, mely szerint az eredeti szellemi teremtetések tiszta, kettős (duál) szellemek voltak. Bukásuk következtében az adó és elfogadó rész elvált egymástól, hogy majd ha megtisztul, ismét egyesüljön. A fordító.

„Mindazok a szellemek, akik már elérték a tökéletességet, egyesültek egymással. Az alantas szellemek térségében pedig, ha valamelyik szellem fölébb emelkedik, már nem érez ugyanolyan rokonszenvet, mint azelőtt azok iránt, akiket elhagyott.“

301. Két rokonszenves szellem egymásnak kiegészítője-e, avagy a tökéletes azonosság eredménye-e az ő rokonszenvük?

„Az a rokonszenv, amely két szellemet egymáshoz vonz, hajlamaik és ösztöneik tökéletes egyetértésének az eredménye. Ha egymást kiegészíteniök kellene, elveszitenék egyéniségüket.“

302. Csupán a gondolkodás és az érzés egyenlőségéből áll-e a tökéletes rokonszenvhez szükséges azonosság, avagy szükséges ahhoz a megszerzett ismeretek egyenlősége is?

„Az emelkedés fokozatában kell egyenlőknek lenniök.“

303. Rokonszenvesekké válhatnak-e egymásra nézve idővel, akik most még nem azok?

„Igenis, mind rokonszenvesekké lesznek. Eszerint az a szellem, aki ma egyik vagy másik alantas csoportban van, tökéletesedés útján eljuthat oda, ahol az a másik magasabb szellem székel. Találkozásuk még hamarabb megtörténik, ha a magasabb szellem rosszul állotta ki a megpróbáltatásokat, melyeknek alávetette magát, és megmaradt régi helyzetében.“

A földi életre való visszaemlékezés.

304. Emlékszik-e a szellem elmúlt földi életére?

„Emlékezik, azaz mivel többször volt már ember, emlékszik arra, hogy mi volt; és biztosítlak arról, hogy gyakran szánakozva kineveti önmagát.“

Akárcsak az ember, mikor felnőtté lett, kineveti ifjúkori bolondságait és kicsinykorabeli gyermekeségeit.

305. Váratlanul és teljesen táru-e a szellem elé a földi élet emléke a halál után?

„Nem, hanem lassanként, mint mikor a ködből bontakozik ki valami és oly módon, ahogyan reá figyel.“

306. Részletesen emlékezik-e a szellem minden életeseeményére és a multba vetett egyetlen pillantással felöleli-e az egészet?

„Oly dolgokra emlékezik, melyeknek következményei kihatottak szellemi állapotára; megérted azonban, hogy vannak olyan életkörülmények, amelyeknek semmi fontosságot nem tulajdonít és nem is törekszik emlékezni rájuk.“

Emlékezhetnek-e azért azokra is, ha akarna?

„Emlékezhetik a legesekélyebb részletekre és mellesleg eseményekre is, akár valóságos események, akár csak gondolatok voltak is azok; de ha nincsen haszna belőle, nem gondol velük.“

Látja-e a földi élet célját a jövő életre vonatkoztatva?

„Látja bizony és sokkal jobban megérti, mint mikor testben élt. Megérti, mennyire van szüksége tisztulásra, hogy eljuthasson a végtelenségbe és tudja, hogy minden földi életében elhagy némi tisztátalanságot.“

307. Hogyan merül fel a szellem emlékezetében elmult élete? Meg kell-e erőltetnie a képzeletét, vagy mint egy kép áll-e szemé előtt?

„Mindkettő. Mintha a jelenben volna, úgy áll előtte minden oly elmult esemény, ami érdeklé őt; a többi jobban vagy kevésbé van meg gondolata hullámaiban, vagy teljesen feledésbe merült. Minél inkább szabaddá vált az anyagtól, annál kevésbé fontosak neki az anyagi dolgok. Gyakran olyan bolygó szellemmel beszélsz, aki nemrég hagyta el a földet és nem emlékszik azok nevére sem, akiket szeretett, sem sok olyan részletre, amit igen fontosnak tartasz. Keveset gondol mindezzel, és így hamar elfelejti. Amikre nagyon jól emlékezik, azok mind főesemények, amelyek javulásához segítik.“

308. Emlékszik-e a szellem a legutóbb elhagyott földi életét megelőző mindenik testi életére?

„Ugy vonul el a szellem előtt egész multja, mint az utazó emlékében az uti állomások, melyeken áthaladt; mondtuk azonban, hogy nem kivétel nélkül minden eseményre emlékezik, hanem csak azokra, amelyek befolyással voltak jelen állapotára. Legelső életei, melyeket a szellem gyermekkorának tekinthetünk, a bizonytalanságba merülnek és végre eltűnnek a feledés éjszakájában.“

309. Minek tekinti a szellem imént elhagyott testét?

„Rossz ruhának, amely terhére volt, és boldog, hogy megszabadulhatott tőle.“

Mit érez, ha oszlásnak indult testét meglátja?

„Csaknem mindig közönyös neki, mint olyan dolog, amellyel már nem törődik.“

310. Ráismer-e a szellem bizonyos idő multán saját csontmaradványaira, vagy egyéb dolgokra, amiket sajátjának nevezett valamikor?

„Néha. Attól függ ez, hogy magasabb vagy alantasabb szempontból veszi-e számba a földi dolgokat.“

311. A kegyelet, amelyet a szellem hátrahagyott anyagi holmijai iránt érzünk, felhívja-e az ő figyelmét is ezekre a holmikra, és örül-e ennek a kegyeletnek?

„A szellemnek mindenkor jól esik, ha emlékeznek reá. Az ő kedvéért megörzött tárgyak felébresztik ugyan emlékezetét, de mindig csak a gondolatok vonzzák és sohasem az emléktárgyak.“

312. Megmarad-e a szellemeknek utolsó testi életükben átélt szenvedéseik emléke?

„Gyakran megörzik szenvedéseik emlékét, és akkor annál többre becsülik azt a boldogságot, melyet mint szellemek élvezhetnek.“

313. Sajnálják-e a földtől megválva örömeiket, akik itt alant boldogok voltak?

„Csakis az alantas szellemek sajnálhatják az örömeiket, melyek természetük tisztátalanságával járnak, és amelyekért szenvedések által kell vezekelniök. A magasabb szellemek ezerszerre többre becsülik az örök boldogságot a futólagos földi örömnél.“

Igy kicsinyli a felnőtt ember is mindazt, ami gyermekkorában örömet szerzett neki.

314. Sajnálja-e az a másvilágon, hogy a halál által félbeszakított munkáját nem folytathatja, akít valami nagy és hasznos munka kezdetén ért a halál?

„Nem sajnálja, mert látja, hogy mások vannak hivatva azt a munkát bevégezni; sőt igyekeznek más emberi szellemeket befolyásolni, hogy folytassák, amit ő megkezdett. Földi célja az volt, hogy az emberiség javát előmozdítsa és ugyanezt a célját megtartja a szellemek otthonában is.“

315. Megmarad-e a földön folytatott munka iránti szeretete a másvilágon is annak, aki művészeti vagy irodalmi munkákat hagyott hátra?

„Emelkedettsége szerint egészen más szemmel néz mindent és gyakran rosszalja azt, aminek legnagyobb bámolója volt.“

316. Érdeklődik-e a szellem a másvilágon is az iránt, hogy minő haladás történik a földön a művészetek és tudományok terén?

„Ez is a szellem előhaladottságától vagy hivatásától függ, amelyet esetleg be kell töltenie. Amit ti pompásnak találtok, az sokszor csekélység bizonyos szellemeknek; csak úgy gyönyörködnek benne, mint a tudós gyönyörködhetik a tanuló munkájában. Azt veszik tekintetbe, hogy mi szolgálhat a testben élő szellemek emelkedésére és haladására.“

317. Megtartja-e a szellem a földi halál után is a haza szeretetét?

„Megint csak ugyanaz az elv: a magas szellem hazája a mindenség; a földön pedig ott találja fel hazáját, ahol a legtöbb rokonszenves ember van együtt.“

Erőlcsi és értelmi fejlettségük fokának megfelelőleg végtelenségig változó a szellemek helyzete és a dolgokra vonatkozó nézete. Valamely magasabb rendbe tartozó szellem rendszeren csak rövid ideig tartózkodik a földön; mindaz, ami itt történik, nagyon kicsinyes a végtelenség nagyságához képest, és aminek az emberek a legnagyobb fontosságot tulajdonítanak, az neki annyira gyermekes, hogy nagyon kevésbé vonzza őt,

hacsak nem az a hivatása, hogy segítségére legyen az emberiségnek előmenetelében. A közepesrendű szellemek gyakrabban tartózkodnak a földön, noha valamivel magasabb szempontból tekintik a dolgokat, mint emberi életükben. A közönséges szellemek ugyszólván csaknem itt laknak és a láthatatlan világ környékét benépesítő tömeget képviselik. Fogalmaik, izlésük és hajlamaik majdnem ugyanazok maradtak, mint aminők azok testi burkuk viselése alatt voltak. Belélelegyednek társaságainkba, ügyeinkbe, mulatozásainkba; és jellemüknek megfelelőleg mindezekben többé-kevésbé tevékeny részt vesznek. Mivel ők maguk ki nem elégíthetik szenvedélyeiket, abban lelnek örömeiket, ha mások teljesen átadják magukat gyönyöreiknek, sőt ösztökélik is őket arra. Vannak ebben a tömegben komolyabbak is, akik néznek és megfigyelnek mindent, hogy tanulhassanak és tökéletesbüljenek.

318. Módosulnak-e a szellemek fogalmai, mikor szellemállapotban vannak?

„Nagyon. Minél inkább szabadulnak az anyagtól, annál erősebben módosulnak fogalmaik. Néha hosszú ideig megmaradhatnak ugyanabban a fogalomkörben, de amint lassanként csökken az anyag befolyása, sokkal tisztábban kezdenek látni mindent. Ekkor kezdik keresni, hogy mily módon tökéletesbülhetnek?“

319. Mivel a szellem testetöltése előtt már élt a szellemi világban, csodálkozik-e mikor újból a szellemi világba kerül?

„Ez csak az első pillanatnak és az ébredéssel járó kábultságnak a hatása. Később, amint kezd emlékezni a multra és földi életének benyomásai elenyésznek, egészen jól el tud igazodni.“ (163. és folytatása.)

A holtakról való megemlékezés. A temetés.

320. Jól esik-a szellemeknek, ha megemlékeznek róluk azok, akiket szerettek a földön?

„Sokkal jobban, mintsem elgondolhatnátok. Ha boldogok, ez a megemlékezés csak növeli boldogságukat; ha pedig boldogtalanok, enyhülést nyújt nekik.“

321. Ünnepeyesebbnek tartják-e a szellemek a

halottak napját? Készülnek-e ők akkor ellátogatni azokhoz, akik imádkozni mennek sirjaikhoz?

„A gondolat hívására jelennek meg a szellemek épügy, mint bármely másik napon.“

Találkozó napjuk-e az nekik sirjuknál?

„A halottak napján sokkal többen hívják őket, mint máskor, azért vannak ők is többen ott akkor; de mindenik csupán a barátai kedvéért megy oda, nem a közömbös nagy tömegért.“

Milyen alakban mennek oda a szellemek és hogyan láthatnók meg őket, ha láthatóvá tehetnék magukat?

„Amilyen alakban földi életükben ismertétek őket.“

322. Eljönnek-e az elfelejtettek szellemei is, akiknek sirját senki sem keresi fel, és sajnálják-e, hogy nincs egy jóbarátjuk sem, aki rájuk gondolna?

„Mit ér nekik a föld? Hiszen csak a szív kötheti őket hozzá. Mihelyt nem találhatnak ott szeretetre, semmi sem vonzza őket oda többé; hiszen az egész mindenség az övék.“

323. Nagyobb megelégedésére szolgál-e a szellemnek, ha sirjához elmegyünk, mint ha otthon imádkozunk érte?

„A sirhoz ellátogatni csupán szokásos kifejezése annak, hogy gondolunk a szellemre; ez csak kép. Mondtam már, hogy az ima szentesíti a megemlékezést jelző cselekedetet; a hely mellékes, a fő az, hogy szívből fakadjon az ima.“

324. Megjelennek-e ünnepeltetésükön és örülnek-e neki oly emberek szellemei, akiknek szobrot vagy emlékműveket emelnek?

„Sokan megjelennek, ha tehetik; de nem annyira a megtiszteltetés esik nekik jól, mint inkább a megemlékezés.“

325. Honnan származhatik némely embernek az az óhaja, hogy inkább itt, mint amott temessék el? Szívesebben jönnek-e oda haláluk után, és a szellemnek alantasságára vall-e az, ha ilyenképen nagy fontosságot tulajdonít anyagi óhajának?

„A szellemek bizonyos helyhez való ragaszkodása és erkölesi tökéletlensége ez. Miért törődnek a ma

gasabb szellem a világ egyik zugával jobban, mint a másikkal? Nem tudja-e azt, hogy szelleme ugyis egyesülni fog azokkal, akiket szeretett, ha csontjaik más-más helyen vannak is?“

Kicsinyességnek tekintendő-e az, ha a család minden tagjának maradványait egy helyre hordozzák?

„Nem. Kegyeletes szokás ez és a rokonszenyvek tanujele azok iránt, akiket szeretünk. Ha a szellemekre nézve lényegtelen is a földi maradványoknak ilyen összehordozása, hasznos az emberekre nézve, mert jobban összpontosítja az emlékeket.“

326. Jól esik-e a szellemvilágba költözött léleknek az a végtisztesség, amiben holttetemét részesítik?

„Amikor már bizonyos fokú tökéletességig eljutott a szellem, nem törődik a földi hiúságokkal és nagyon jól érti mindezeknek a dolgoknak kicsinyességeit. Jól megjegyve azonban, hogy a szellem gyakran az anyagi halálát követő első pillanatban nagyon tud örülni annak a végtisztességnek, amelyben részesítik; vagy haragszik, ha elhanyagolják földi burkát, mert még akkor nem szabadult meg némi földi előítélettől.“

327. Jelen van-e temetésén a szellem?

„Nagyon gyakran jelen van a temetésén, de néha, ha még öntudatlan, mit sem tud az egész eseményről.“

Tetszik-e neki, ha sokan jelennek meg temetésén?

„Attól függ, hogy a jelenlevők milyen érzésekkel jönnek.“

328. Résztvesz-e az épen elköltözött szellem örököségi összegyülekezésén?

„Csaknem mindenkor. Isten akarja azt a szellem okulására és a bűnösnek bűnhődése céljából. Ilyenkor tudja meg, mennyit értek hozzátartozóinak ünnepélyes kijelentései. Leplezetlenül áll előtte minden érzélem, és a csalódás, melyet érez, látván a hagyatékán osztozók kapzsiságát, teljesen megvilágítja azok igaz érzéseit; csakhogy egykor azokra is rákerül a sor.“

329. A jövődő lét megérzéséből származik-e az, hogy az ember ösztönszerűleg tisztelettel környezi mindenkor és minden népnél a holtakat?

„Igenis, annak a természetes következménye ez a tisztelet; különben nem volna mit tisztelni rajta.“